

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Terezh-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Kollár József, Ujvidéken: Schäfer Péter könyvkereskedéseiben, Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában, Bács-Almás: Rosenbergs A. cégénél.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 k. — Fél évre 6 k. — Negyed évre 3 k.
Tanítóknak, aljegyzőknek, írásoknak és földműveseknek év 8 kor. félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

„A bácsmegyei és a délvidéki gazdasági egyesületek.”

Büchler Róbert palánkai jegyző a fenti címen, lapunk 9-iki számában cikket írt, melyben gazdasági egyesületünk és gazdasági szövetségünk működését bíráló alá vette s egyben párluzamot vont e két gazdasági intézménynek és a temesvári *Délvidéki Gazdasági Egylet* (Bauernbund) működése között.

Czikkirót, akit mi a jegyzői kar egyik képviselt és ügybuzgó tagjának ismerünk, aki hivatalos hatáskörön kívül álló közügyek iránt is élénken érdeklődik s azoknak érdekeit nagy akarat-erővel igyekszik előbbrevinni, nyilván az a szándék vezette, hogy cikkében rámutasson azokra a módokra és eszközökre, melyeknek segítségével a gazdasági egylet és gazdasági szövetség törekvéseit, kitűzött céljait határozottabban lehetne előmozdítani. Esmemenetében azonban álláspontja védelmére oly szerencsétlen megválasztott érvekkel hozakodott elő, melyek egyrészt a fenforgó viszonyoknak és az igazságnak egyáltalán meg nem felelnek, másrészt pedig alkalmasok arra, hogy megyénk eme két gazdasági intézményének működését, törekvéseit és célját hamis világításban tüntessék föl és évtizedes nagy horderejű munkássága nyomán szerzett tekintélyét aláássák. A *Bácsmegyei Gazdasági Egylet* és a *Bácsmegyei Gazdasági Szövetség* vezetősége körében tehát méltán kell visszatetszést a cikkben foglalt és e két egylet presztizsét elhomályosító, a vezetők önértéket sértő egynemű állítás. Ez elegendő ok arra, hogy Büchler cikkének számos tévedésére rámutassunk.

A „*Bácsmegyei Gazdasági Szövetség*” nevében Galambos Sándor ügyvezető igazgató fog lapunk legközelebbi számában a cikkre felelni. A „*Bácsmegyei Gazdasági Egylet*” nevében pedig, mint annak hivatalos lapjának szerkesztője, aki az egylet működésének legcsekélyebb mozzanatát is figyelemmel kísérem, ezekben válaszolok:

„Feltűnő jelenség, hogy éppen a németajku gazdák és községek válnak uszályhordozóivá a temesvári Bauernvereinnak.”

Ezen epenséggel nincs mit csodálni. A délvidéki Bauernvereinnak csakis németek a tagjai; a hivatalos nyelv német, a gyűlések és előadások német nyelven olynak le. Magyar elvéte akad köztük. Ezért azok a németek, akik a faj érdekét többre becsülik a megye nagy érdekeinél, oda csatlakoznak.

A Bauernverein megelégszik csekély tagokkal.

Ez alighanem sajtóhiba. Czikkiró nyilván csekély *tagdíjakra* gondol. Ha azonban a csekély számú tagokról van szó, úgy erre a tévedésre rámutatok. A Bauernbundnak ugyanis 20,000 tagja van, s hatáskörét Temes-, Torontál-, Krassó-, Arad és Bácsmegyére terjeszti ki. És mi az oka ennek? Az, hogy a német elem jó része, a többi nemzetiségek módjára, szintén egyesülni, fájának körében tömörülni óhaj. Hogy mi lesz ennek a vége, azt bajos megjósolni. De azt tudjuk, hogy gazdasági egyletünk a megye egyes helyein szervezett háziipari tanfolyamokat, gazdasági előadásokat stb. — s a német gazdaközönség nagy része mégis a Bauernvereinhez csatlakozott, mely neki alig juttatott számbave-

hető előnyöket. Egyes németek így gondolkodnak: Mi németek vagyunk, azok maradunk s csak a németekhez csatlakozunk. Ez a nemzeti hajlam, ámbár a magyar állameszmére káros, mégis valahogy érhető; és a gazdaközönség a versenynek csak hasznát látja, ha vezetőik jó gazdáknak és jó honpolgároknak nevelik. De hát minek tulajdonítsuk azt, hogy a Bauernverein a Szentülöpön 1903. évben rendezett szarvasmarhadíjazáson mért nem fogadta el a gazdasági egyletnek, a kisgazdák részére szánt 500 koronáját?

„A temesvári Bauernverein nem foglalkozik személyek kultuszával és a nép csak mosolyog a személyeken mondott dicsőhymuszokon.”

Személyi kultusz alatt mi azt értjük, ha valakit érdem nélkül folyton dicsérnek, ha nevének és alkalom nélkül szüntelenül hangoztatják. Hát ugyan a gazdasági egyletnek melyik vezetője az, a kire személyi kultusz ironiája reáillik? *Latinovits* Pálra, az egylet elnökére. Hiszen a főispán futva menekül minden oly alkalom elől, mely azzal fenyegeti, hogy dicsőhymuszokba lesz része. Kérdezze csak meg cikkiró azokat az ünnepélyrendezőbizottságokat, melyek a főispánt ünnepélyekre, bankettekire hívják meg, hogy hányszor sikerült nekik őt rábírnai, hogy azokra az ünnepélyekre jelenjék meg, a hol az egyéni hiúság, a személyi kultusz terjesztése orgiákat ül. Nem! *Latinovits* Pálra nem vonatkozhatott a merész kijelentés. Tehát kire? Tán *Gyorgyovánszky* Györgyre, az egyletnek ősz, de buzgalomban lankadatlan, kitartásban törhetetlen igazgatójára? Hiszen ennek a derék, nagyképzetségű férfiúnak kiváló szerepléséről a közvetlen hivatalos környezetén kívül alig tud valamit a nagy közönség. Pedig ugyancsak rászolgált arra, hogy érdemeiről egyszer-másszor megemlékezzenek. Nagyarányu munkásságáról némi fogalmat nyújt az a körülmény, hogy míg a gazdasági egylet irodájának 1899-ben 183 ügydarabja volt, addig a lefolyt évben az akták száma 2500-ra emelkedett. És mindezeket *Gyorgyovánszky* végzi el.

„A gazdasági egylet a hölgyek mulattatására rendez költséges löversenyeket, azonkívül állatdíjazásokat, melyekre állatokat nem hoznak. — A nép ezeket nem óhajja, a pénzt elpocsékolják az urak mulattatására, az asszony-népség szórakoztatására, meg hogy egypáran adhassák az urat.”

Ez a passzus cikkirónak nagy tájékozatlanságát árulja el s arról tesz tanubizonyosságot, hogy fégyelmezetlen tollával a malícia felé hajlik.

A lötenyésztés szükségét minden modern, az okszerű gazdálkodást szem előtt tartó gazda elismeri. Mert löversenyek nélkül nincs telivétenyésztés, e nélkül nem tartható fön a félvétenyésztés s így a katonai lovak kivitele, mely a gazdasági jóvedelmek egyik tekintélyes forrása hamar megszűnnék. A *gazdasági egyletnek a löversenyek rendezése egy árva garasába se kerül*. A költségeket fedezik: a *földmívelési miniszter*, a *magyar lovaregylet* és az *urlovasok szövetekezete*, no meg a cikkiró által ok nélkül megszólalt — *bácskai hölgyek*, akik évről-évre e célra gyűjtést rendeznek.

A mi pedig a gazdasági egylet által rendezett állatdíjazásokat illeti, a gazdaközönség nemcsak hogy nem kívánja, de *tömegesen látogatja azokat*. A díjazásokra felhajtott állatok száma meghaladja mindenütt a 200, 300, sőt néha az 5-600-at is. Csak egyszer nem sikerült az állatdíjazás s ez — Palánkán történt. Ennek az okát cikkiró bizonyára megmagyarázhatná.

„A gazdasági egylet osszon ki tenyészállatokat és ingyenes gyümölcsfákat.”

Ez a tanács nagyon üdvös, de a cikkiró ezzel kissé elkésett, mert a gazdasági egylet évek hosszu során át kedvezményes árban, gyakran ingyen is adott a községeknek, anyagi viszonyaihoz mérten, tenyészbikákat, komlódugványokat, fűzdugványokat, kísérleti vetőmagot s gyümölcsfákat.

„Ha a gazdasági egylet a földmívelési minisztertől pénzt kap, ne vándoroltassa azt egyesek zsebébe.”

Ebből a mondatból sok mindent ki lehet magyarázni, még olyat is, a mi a gazdasági egylet vezetőit arra indíthatná, hogy cikkiróval szemben megtorlással éljen. Semmi kétségünk, hogy a cikk írója sietni fog ennek az értelmét szabatosabban körvonalmazni, nehogy a gyanúsítási szándéknak látszata főnforogjon.

„A gazdasági egylet a gyakorlati kérdésekkel nem foglalkozik.”

Ebből az állításból is kitűnik, hogy cikkiró a gazdasági egylet beléletét nem ismeri, működését figyelemmel nem kíséri, mert különben tudnia kellene, hogy a gazdasági egylet évente *háziipari és gazdasági tanfolyamokat* rendez, népies *gazdasági előadásokat* tart, szarvasmarha és lötenyésztési jutalomdíjkiosztásokat rendez, a *kivándorlás meggútlására* a szükséges intézkedéseket megteszi, az orsz. segélypénztár ügyében anketeket tart, növénytermelési kísérleteket végeztet, *mintagazdaságot* létesít, a *hus- és tojástermelés* emelést előmozdítja, *fajbaromfikat* osztat ki, *tanulmánykirándulásokat* szervez, a *munkás-seselédjutalmazást* állandóan gyakorolja, a katonai lóállományból *tenyész kanczúkat* juttat a gazdaközönségnek, olcsóbb *tűz- és jégkárbiztosításokat* eszközöl ki, olcsóbb *műtrágyát* közvetít, tömördek ismeretterjesztő könyvet oszt ki, magánosok részére szállítandó gazdasági cikkek, takarmányfélék stb. részére *kedvezményes vasuti szállítási díjat* és kisgazdáknak *félúra vasuti jegyet* eszközöl ki. Meghonosította a komlótermelést, mely a megye egyes vidékeinek óriási jóvedelmet biztosít.

Az ostor, petróleum, kocsikenőcs és krumplicukor árulást a Bauernvereinra bizza.

„Mi tagadás, a gazdasági egyletnek vannak egyéb hibái is. Például: sok-sok erőlködéssel, gyűléssel és rábeszéléssel itt-ott sikerült tejszövetkezeteket létesíteni s mikor aztán megvoltak a nagy költségek, liferálva voltak a gépek és a tejszövetkezet nem jóvedelmezett, sőt bele is került a csávába, — akkor többé nem jött senki a gazd. egylettől, aki kivezette volna a bajból a falusi szövetkezetet, amely így tönkre ment, elpusztult.”

Minthogy a tejszövetkezetekre vonatkozó észrevételekre *Galambos* Sándor fogja a választ megadni, én csak arra utalok, a mi közvetlenül a

gazdasági egyület érdekli: A mult év elején a debreczeni gazdasági tanintézet tanári kara a vármegye ház dísztermében magas színvonalon álló, az összes haladó gazdákat érdeklő szakelőadásokat tartott. Ezeket az előadásokat természetesen magyar nyelven tartották (hiszen nem a Bauernverein, hanem a Bácsmegeyi Gazdasági Egyület rendezte), de a nemzetiségiekre való tekintettel *Kerpely Kálmán* és ifj. *Sporzon Pál* tanárok magyar előadásukat németül is ismételték. Dr. *Pertschy Ferencz* főtörzsorvos és *Hesz Márton* tanító szintén német nyelven, *Pinterovich Jenő* petróczyi jegyző pedig tót nyelven beszélt a gazdákhöz, a parasztság felfogásához mért olyan meleg közvetlenséggel és annyi szak-tudással, hogy bizony az idegen érdekeket szolgáló apostolok csak úgy dultak-fultak volna mér-gükben, ha ezeket a lelkes beszédeket hallották volna.

A fentiekből kiténik tehát, hogy a gazdasági egyület vezetőségét mulasztás nem terheli. Elnökök, alelnökök és az ügyvezető igazgató megteszik a maguk kötelességét. És ha az eredmény még sem felel meg annak az odaadó buzgalomnak és nagymérvű munkásságnak, melyet nevezettek az egyület érdekében kifejtettek, ugy ez egyedül annak tulajdonítható, hogy a Bácsmegeyi Gazdasági Együletnek anyagi alapja nem a legszilárdabb.

Ennek azonban nem az egyület vezetői az okai, hanem a megyei ügyeket intéző ama tényezők, a kik a gazdasági törekvéseket nem képesek átérteni s így a gazdasági intézmények érdekében hozandó anyagi áldozatoktól szinte visszariadnak.

Pető Lajos.

Válasz

A „*Bács-Podrog Vármegyei Gazdasági Egyesület*“ m. t. Vezetőségének a f. é. 11. számában megjelent nyilatkozatára.

Vármegyei gazdasági egyesületünk megrovásban részesítette a délvidéki (temesvári) gazdasági egyesület terjeszkedése ellen ezen lapban megjelent cikkemet.

Kijelentem ennek folytán, hogy én cikkemmel sem vármegyei gazdasági egyesületet, sem annak vezetőségét megbántani nem óhajtottam s ha mégis fennforogna ennek látszata, ugy én ezenél ünnepélyesen megkövetem az általam nagyrabecsült vezetőséget.

Kötelességemben állónak tekintem kijelen-

teni azt is, hogy közvetlen tapasztalatával bírok annak, miszerint a vmegyei gazdasági egyesület a gazdasági érdekek előmozdítása érdekében áldásos működést fejt ki és különösen a községeknek biztosít gazdasági téren eléggé meg nem becsülhető előnyöket. De ép ezért tekintem én a vmegyei gazdasági egyesületnek missióját nagy fontosságúnak, ép ezért tartom ez egyesületünket nélkülözhetetlennek és a gazdaközönségre nézve mindenkéül szükségesnek és mert a mi vármegyei gazdasági egyesületünket én ezen szempontokból itélem meg, látva a reánk nézve idegennek tekintendő temesvári délvidéki gazdák egyesületének a mi vármegyénkben kifejtett intenzív agitatóját és a mi vármegyei gazdasági érdekeink rovására való terjeszkedését és feltűnő térfoglalását, engem aggodalom lepeit el, a melytől most sem tudok szabadulni. Ilyen benyomás alatt írtam meg cikkemet s azzal csak az ügyet, a mi saját magunk jó ügyét óhajtottam és vélttem szolgálni és minden érdeklődőnek figyelmét felhívni az idegen egyesület lázas tevékenységére, a melylyel az a mi vmegyei gazdasági intézményeink gyöngítését célozza és a mi gazdáinkat a mi saját vármegyénktől elhódítja és elszakítja.

Nekem ez fájt és aggodalommal tölt el az is, hogy ez az idegen — más megyebeli — egyület a bácskai kisgazdáknak vetőmagot, korpát, burgonyát, takarmányműveket, sőt gépeket is hosszú évi részletfizetésekre, sőt kölcsönöket is közvetít s így nemcsak hogy függő helyzetbe juttatja, hanem egyuttal évek hosszú sorára le is köti őket s így bizonyos édeközösséget teremt, amely esetleg romboló hatással lehet a saját gazdasági életünkre. Hogy tehát ez ellen idejekorán és alaposan védekezhessünk, hogy a vármegyei gazdasági érdekeket fenyegető veszélyt elhárítsuk, szólaltam fel s ha tán sok kis gazda nézetének tolmácsolására a szükségesnél erősebb, vagy nem helyes, avagy tán hibás kifejezéseket használtam, ugy ezt most igazán sajnálom és rendkívül fájlalnom, ha ezen általam az ügy érdekébeni lelkesedésem hevében elkövetett hibám miatt a vmegyei gazdasági egyesület reám csak egy pillanatig is neheztelne vagy megbocsátani nem tudna, avagy ha cikkem nem azt a célt szolgálná, a melyet most is körvonalaztam.

Ismételtem, hogy engem a legjobb intentió vezetett s hogy nem a támadás vagy megbántás célzatával írtam cikkemet, mert hisz közudomás, miszerint ép a mi vármegyénk gazdasági egyesületének vezetése azon nagy és nemes férfira van bízva, aki a mi vármegyénknek valószínűs jötevője s aki iránt az egész vármegye ra-

jongó szeretettel s végtelen nagy tisztelettel vi-seltetik s akinek eredménydus, áldásos működéseért hálánkat sohasem fogjuk elegendőképen leróvhatni.

Igen sajnálom, hogy cikkem félreértésre szolgáltatott okot, de remélem, hogy e soraimnak sikerül azt eloszlatni s jóindulatát kivívnom azon vezéreknél, a kikre az ügyet bízni óhajtottam és a kik bizonyára be fogják látni, hogy: Ut desint vires temer est laudanda voluntas.

Palánkán, 1905. márczius 21-én.

Büchler Róbert.

Márczius 15-ike Bácsmegeyében.

Márczius tizenötödikének nagy nemzeti ünnepe az egész megeyében nagy fényvel, hazafias lelkesedéssel ünnepeltek meg. Alig van község Bácsmegeyében, ahol a szabadság születésének évfordulójáról meg ne emlékeztek volna.

Az ünnepélyekről ezeket a tudósításokat kaptuk:

Zombor. A márczius 15-iki ünnepély a városháza dísztermében folyt le. *Vértesy Károly* tartalmas elnöki megnyitója után dr. *Zátonyi Dezső* ügyvéd nagy hatással szavalt egy alkalmi beszédet. Majd *Prokopy Imre* tanár nagyszabású alkalmi beszédében, hazafias hűvel ismertette a nagy nap jelentőségét. A Szemes féle vendéglőben bankett volt, ahol szebbnél-szebb tóztok hangzottak el.

Ujvidék. A márczius 15-iki ünnepélyek központja az „Ujvidéki Dalárda“ hazafias estélye volt. Ezen dr. *Szabó Lajos* ügyvéd eszmegazdag, hazafias beszédében emlékezett meg a nagy napról. A dalárda pedig szebbnél-szebb hazafias dalokat énekelt. Az estély a Mayer-féle szállóban volt.

Bácsordas. A bácsordasi casino nemzeti vívmányaink nagy napját illő fényvel ünnepelte meg. Elsőnek dr. *Véber Ignác* községi orvos ismertette a 48—49-iki események minden fázisát. Majd *Zuckermannl Sándor* nagy tetszéssel fogadott alkalmi beszédet mondott. *Fenezik Sándor* a „Talpra magyar“-t szavaltta. *Gretschl Károly* németül szavalt, *Schwarzwölder István* a szabadságharczról beszélt hazafias szellemben. A németajku lakosság hazafias lelkesedéssel hallgatta a szép beszédeket. Majd a Kossuth nótát énekelt.

Zenta. Az „Otthon“-ban e hó 14-én társasvacsora volt, amelyen dr. *Halmos gym. tanár* költői szépségű beszédében ismertette márczius 15-ikét. A függetlenségi párt két helyen is ünnepelt. Az Engen-szálló zsufiolásig telt meg előkelő közönséggel. Itt tartott díszbeszédet *Bartha Miklós*, a város illusztris képviselője. Ragyogó ékes-szólással, hazafias eszméktől duzzadó költői szépségű beszédében emlékezett meg a nagy napról.

Méhszúrás.

*Egykor mint vidám kicsiny gyermek
Kertben szedve virágokat,
Egy méhecske mérges fulánkkal
Megesipte az én ujjamat.*

*Sirva futottam jó anyámhoz,
Elpanaszolván a nagy bajt,
„Tegyé!-“ mondá „reá hűs földet,
Az égést ez enyhíti majd.“*

*Követve azt a jó tanácsot,
Hamar megszűnt a fájdalom,
Lágy hideg föld hűtő hatása
Segített a nagy bajomon.*

*És többször már elgondolkodtam
Hogy mennyi bajt a föld gyógyít,
Nem csak csupán egy méh szúrását,
De lelki bajon is segít.*

*Sok sziv, mely itt az életharczban
Kinosan meg lett sebezve . . .
Ha lágyan hűvös föld takarja,
Gyógyul alatta örökre.*

Grosschmid Mária.

Cascaesben.

— Portugál utirajz. —

A „BÁCSMEGYE“ eredeti tárczája.
Irtá: **Vértesi Károly.**

II.

Fölhangzik a zene több oldalról, Cascaes lakói, a nyaraló fürdővendégek hozzánk csatla-

koznak és énekszóval megyünk a Dona Maria Pia sétányra. Karközlével ellátott rendezők intézkednek. Emelkedett helyről élvezzük a kilátást a tengerpartra és tengerre. Tüncérvári látomás, napfényes kivillágítás. Ugrókaták locsogása.

Hölgyek nagy számmal. Nem olyan szépek, mint a spanyol nők, de volt közöttük néhány ékes virág, egy fényes fekete haju kiválóság, tiszta görögmeteszű arc, gyöngy a földön. A szép, fejleszti az érzést, csiszolja a lelket. Jól állt a rezgő tollas kalap a szép asszonyon. Zománcos bőv-ereklyét viselt a nyakán. Arany csipetűje leeresztve. A másiknak sötét hajhullámában fehér virág. Éva leányában a kíváncsiság, Ádám fiaiban a bátor tekintés, ezuttal nem adott félremagyarázásra okot. Látni és láttatni akartunk valamennyien. Világít a nagyképu holdvilág, segít hozzá a fölgyújtott sok kisvilág.

Jól mulattunk. Rövid bemutatkozás után legott megkezdődött a barátságoskodás, de a szanaszét szavakkal csakhamar fölakadt a társalgás, megállt a nyelv tudomány. Kár, hogy a nyelv-ismeret hiánya olyan gyakran akadályoz meg a nemzetközi érintkezésben. Vagy talán jól van ez így. Ha a nyelv gyorsan pörögne, meglassítana minket a menetben, egyes helyeken, a hol szép a kilátás, fölirtóztatva utunkban. Most inkább csak hallgattuk a hölgyek ajkáról a hanghordozást, a tompa hangnak a susogó és orrhanggal való vegyülését, mely a portugál nyelvnek sajátja. A latin eredetű nyelvek között, a portugál nyelv a legkevésbé szép, mert darabos, sőt nyers. Ezt azonban nem lehetett észrevenni, mikor a szavak a cascaesi nők ajkairól elröppennek. Most inkább csak néztük a mandula szemű, éles szemöldökű, keleties vonású fiatal, virágzó szépségeket, a kik hajadonná érve, annyi kellem birtokában nagyon elűtnek a portugál köznéptől,

abból kiválnak. A boldogság napja süssön az alig nyílt rőzsákra!

Közbul kigyullad hirtelen a tenger szembe-ötölő ponton, tekintetemet a sárgászöld tüzitenger felé vonja. Azt mutatják be, milyén a hajó, mikor azt a tűz lángba borítja. Borzasztó szép! Okáda a szikrát és a lángot, mértföldekre világitott. Ennél azonban még érdekesebbek voltak a vizen futó tüzek. Apró szinességek. Nem emlékszem, hogy láttam volna ehhez hasonlót. Egyik égő csillag a másiktól pattanik ki és az égő szinnek kétszáz méter hosszágig terjednek.

Terített asztalok egész sorokkal, csinos büffelhölgyek, csemegeállványok. Előzéken gyorsasággal szolgálta ki. Megvendéges mint Cintrában, talán még pazarabb. Sárga-barna borok, jobbnál jobb, nagyon öreg, valóságos ohó k. Pezsgőben az italok királyában, egyéb csemegeborokban portugál előállítás.

Mai napon, (szeptember 28) említettem már más helyt, egy kis vihar támadt a délelőtti tanácskozáson. A jókedvnek az esti viharja magasabban járva, teljesen elcsendesítette a délelőtti vihart. Ma az ocean is viharos volt, mondjuk vihar itt, vihar ott, vihar mindenütt. Valamennyi közül a cascaesi vihart álltunk meg legjobban, itt emelkedtünk a jókedv hullámain legmagasabban.

Némelyönk hamarabb kijózanodott, mint előre gondolni lehetett. A Casino játék termében történt ez. Nem annyira a rouge et noir szinek lattára, mint aranyainak az elpusztulására. Kár, az uton a sárga csikókra szükség van, hogy kiemeljenek a kátyuból. Mikor már annyi jóban fürdöttünk, a vendégszeretettel nemcsak egy földalatt laktunk, de a keblére is ölelt az, minnek akkor még többet birni akarni!

Matrózkatonaság fátylák világával kísérté

Beszédének minden mondatát zajos tetszéssel kísérték; a végén pedig valósággal tombolt lelkesedésében a közönség.

Monostorszeg. Megkönnyebbült kebellet s a honfi szív áradó melegével vetem papírra e sorokat. Mert ime, már nálunk is dereng! . . . Mig tavaly márczius 15-én, községünkben csak a községi iskola épületén lengett a magyar trikolor: ez idén valóságos zászlódiszbe öltözött a község. Az elismerés hangján kell megemlékezni különösen Kovács Adám községi bírónk ama intézkedéséről, hogy e napon, a község háza ormára is kitűzette a nemzeti lobogót. A magyar nemzet történelmének e nagy napját, jelentőségéhez képest, ez évben is lelkesen és méltóképpen ünnepelte meg a monostorszegi községi népiskola. A lélekemelő ünnepélyt szentmise előzte meg. Ez után a tanulók a központi iskola termében csoportosultak. A „Szózat” elhangzása után Gubitz Irénke, felsőbb oszt. tanuló bátor, szabatos előadással elszavolta Erdélyi Zoltán: „Márczius 15.” cz. alkalmi költeményét. Ezután Orenója Béla, a tanítótestület buzgó tagja, mondott hatásos emlékbeszédet, melyből nemcsak a tanuló ifjuság, hanem a jelen volt felnőtt hallgatók is lelkesedést merithettek. Mire Horvát Illés felsőbb osztályu tanuló következett, a ki „A magyar zászló” cz. szép verset hatásosan adta elő. Ez után újra felcsendült az ének: „Isten áldd meg a magyart!” Kipirult arcczal és biztos áriával énekelt eme nemzeti imánkat az egész tanuló sereg. A sikerült ünnepélyt egy kedves epizód kesztyűzte be. Egy önkéntes szereplő: az igazgatónak Akos nevű, alig négy éves fiacskája, vállalkozott Petőfi „Talpra magyar!”-jének előadására. A kis kuruczot úgy emelték fel a pódiumra. Ott azután pózba vágta magát s úgy eldeklamálta a „Nemzeti dal” első srófáját, mint annak a rendje. Mondanunk sem kell, hogy a kis honfi általános ovációban részesült.

Szivác. A Sziváci Társaskör szép ünnepélyt rendezett márczius 15-ikén. A diszbeszédet Mohácsy Béláné urnő tartotta. Magasan szárnyaló gondolataival és elegans előadásával magával ragadta a közönséget. Ifj. Hetesheimer Henrik nagy hatással költeményét szavalt. Kovács Antal tartalmas záróbeszéde fejezte be az ünnepélyt.

Bácsszentiván. A Kaszinó nagyszabású ünnepélyt rendezett márczius 15-én. Kleiner Rezső elnöki megnyitója után Ecker Lujza zajos tetszés közt Ábrányi alkalmi költeményét szavalt. Dr. Fischl Manó magvas ünnepi beszédet mondott. Hubert János a „Talpra magyar”-t szavalt.

Bezdán. A Magyar asztaltársaság ez idén is méltóan adózott a nagy nap emlékének. Benze Ambrus elnöki megnyitója után dr. Gaál Rezső tartotta az ünnepi beszédet. Nagy vonásokban, eszmegazdagon ismertette a márcziusi eseményeket. Nagy József alkalmi felolvasást tartott. Benze Mariska k. a. Ábrányi egyik ódáját szavalt a nagy hatással.

Hodság. A Polgári Casinóban délben banket volt, melyen dr. Szabó István kir. közjegyző

magasröptű szónoklatban dicsőítette a szabadságharc eseményeit. Nobl Illés adótárnok német nyelvű beszédet tartott. Szendy István tartalmas beszédben ismertette a nap jelentőségét.

Óbecse. Városunk fényes ünnepet ült márczius 15-ikén. Mihálovits Endre orsz. képviselő, ki ez alkalomból jött ide, gyönyörű beszédben fejtegette a nagy nap jelentőségét. Minden mondatát ezernyi közönség zajos tetszéssel kísérte. Révffy Géza hazafias dalt énekelt, Osztrónác tanító Ábrányi egyik alkalmi költeményét szavalt, Göndör Ferenc tanító tartalmas beszéde fejezte be az ünnepet. Mihálovits képviselőt zajos ovációban részesítették.

Szenttamás. Az itteni lakosság nagy része hazafias módon adózott márczius 15-ike emlékének. A kék kereszt mértékletességi egylet gyűlésén Jakab Gyula megnyitó beszéde után Rapp Mariska énekelt hazafias dalt. Rapp József pedig alkalmi költeményét szavalt. Jakab Gyula és Melle Ottó a nap jelentőségét ismertették.

HIREK.

Levél.

Kedves Emmuska!

Im a szívem vérevel
Irom e levél, az utolsó talán.
Ugy érzem, sejtem, hogy közeleg az éjjel
Fekete fátyolát borítva reám.
Komor, sűrű árnyak lebegnek mellettem,
A merre csak járok, követik nyomom,
Meglátod, nemsoká meghaltam, elvesztem
Nemsoká fű hajt ki a sírhalmomon.

Szegény vagyok, nincsen semmim a világon
Örökségül amit hagyhatnék neked.
Volt egy-két ragyogó, fényes tündéralmom
Szétfoszlott az is mind, régen elveszett.
Bár lelke fent járt a csillagok honában
Halomra gyűjtve ott kincset, aranyat,
Szegényen vergődöm a földnek porában,
Egy-két dalom van csak, a mi megmaradt.

Egy két bánatos dal — s óriás szerelmem,
A melylyel szeretlek most is, úgy mint rég,
Melyet el nem űzött nyomorgás, küzdelem
A mely a szívemben változatlan ég.
Az élet viharja bár megrázott, tépett,
Bár erőtlenné dőltem is ki a tusán,
Ragyogó csillagként előttem áll képed
Te rólad álmodom sok bús éjszakán.

Te rólad álmodom . . . s álmaim közepette
Rózsabokor hajt ki sziklás talajon.
Csipkés rózsabokor, zöld levéllel telve
Ezernyi rózsza a karcsú ágakon.

Ezer piros rózsza, ezer édes álom,
És a rózsák között kigyók ezere,
Végig hömpölyögnek rózsán, tündéralmon
S maró mérgeükkel lesz a bokor tele.

Ellepek a bokrot, majd leválik róla
Egy, a legundorabb — a kétség kigyója.
Végig csuszik rajtam hideg, undok teste
S aztán oda veti magát a szívemre.
Átfogja a szívem, csavarja, szorítja
Égető mérgeivel egész elborítja,
Majd átfurja lassan, kint okozva, égve,
S beleveszi magát kellő közepébe.

Ne csodáld azért, ha ennek a levélnek
Minden sora, szava félig kigyóméreg.
Félig kigyóméreg, a mely a szívemből
Mindent megmérgezve ajakamra perdül.
S bár az volt szándékom, hogy ezt a levelet
Csupa drágagyöngyből szedem össze neked,
Beburkolom rózsás, aranyos felhőbe . . .
Lásd édes, a kétség mit csinált belőle!

Az volt a szándékom: bokrétát csinálom
Bele fogok tűzni százféle virágot,
Százféle virágot, száz édes emléket
Borítékba zárva úgy küldöm meg neked.
Ugy küldöm meg neked, csendes alkonytájon
Hogy, ha elolvasod, fehér gyöngy virágom
Harmatos könny hulljon két kökény szemedből
A nagy boldogságtól, a nagy szerelemtől.

A mikor leültem ehhez a levélhez
Azt hittem, most multam csak tizenhat éves,
Tizenhat esztendő, tele hittel, vágygyal
Nem cseréltem volna senkinek fiával.
Szívemben hajnal volt, rózsás piros hajnal
Tele verőfényvel, tele madárdallal,
Szétfoszlott a hajnal, elveszett az éjben
Mire a legelső sor végére értem.

Szomorú is látod édes üdvösségem
Ha minden megfordul egy darab kenyéren.
Ha egy falat kenyér ifju szívünk vágya
S nincs annyi erőm, hogy eljussak hozzája.
S bár küzdök, töreksem, untalan előre,
Nem érek fel talán soha a tetőre,
S melylyel oly régóta biztatlak már téged
Tán sohasem épül fel az a kicsi fészek.

A mi kicsi fészekünk! Kis kunyhó, parányi
Ép hogy ketten tudnánk benn helyet találni.
Folyondár futná be és a folyondárba
Madárdal szólana édes, busan, fájva.
Zughatna azután zivatar, fergeteg
Hideg tél jöttén a hegyek ormíru,

ki társaságunkat a vonathoz. Énekszóval állt egy társaság. Szívükből fakadó, szívnek szóló dalok. Azután hangkhaosszá olvadt össze a beszéd, zajos lett a társaság.

Felédhetetlen szép cascaesi este, holdvilág, a romok napjának fényöntése, hajnalpir, a képelem elevenítője, az élet örömeinek ezer apró változása, nagyon jó emlékezésben maradtak.

Köröttem napsugár . . .

Köröttem napsugár, verőfény, szerelem,
Tavasz ragyogása fűszálon, levelen
Uj élet kelése, a merre csak nézek.
Es a lelke felett komor, sötét árnyak,
Nem tudok örülni fénynek, napsugárnak;
Valami úgy kinez, valami úgy éget

Valami mondhatlan, óriási bánat
Egész erejével a szívemre támad
S bár hogy is akarom, nem tudom lerázni.
Valamit keresek, ami nincs is talán,
A miről álmodtam sok lázas éjszakán,
S a mit tán sohasem fogok megtalálni.

Alakja, képe nincs. Hiszen csak egy nóta,
A melynek csengését már esztendő óta
Hallom a lelkemben édes-busan fájón.
Van benne fájdalom messze szállt remények,
Napsugaras pusztán délibábos képek
Hulló csillag fénye nyári éjszakákon.

Szava nincs a dalnak. Nem tudom miről szól,
Talán üdvösségről, tán a fájdalomról,

A mely a szívembe mélyen be van oltva.
Talán vergődése nagybeteg lelke
Avagy messze elszállt vesztett szerelemnek
Utolsó, bánatos elhaló akkordja.

Eichardt Károly.

Hamvazó szerda.

— Eredeti tárca. —
Németből fordítva.

Farsang kedd van.
Egyhe, téli est. A havas világon keresztül
már hallatszik a hóvirág csilingelése.
A belváros egyik négyemeletes bérkaszárnája padlásszobájának ablakánál áll egy leány, s vágyakozó szemmel néz a csillogó utcára.
Szemben az ablakkal nagyon előkelő mulatóhely van, hol ma találkozni utoljára karnevál ingerkedő szellemei. Már robogni kezdenek a kocsik. A villanyos nap fényében hullámzó bálkostümöket látott, hallotta a selyem susogását. Oh csak egyszer szabadna köztük lenni, csak egyszer megtudni, mit tesz az: élni.
Igy ült az üres padlásszobában reggeltől késő estig, varrt, véresre surkálta ujjait a nehéz keresetért, míg szive gondolkozva álmodozik és aranyhidakat épít a jövő reményteljes birodalmában. Fiatal volt, csinos, erényes — „Csipkerózsza regéje” tetszett neki mindig a legjobban.

Atyja megölte magát, midőn nagy bankháza tönkrement, anyja nemsokára ezután ideglázban halt meg és így maradt ő, a fiatal lány, ki pompában nőtt fel, egész egyedül, barát, tapasztalat nélkül. De szívében volt valami szenvedélyes, féktelen s ez szerencsét, fényt kívánt; ez a

járom ellen tornyosult, melybe a szegénység kényszerítette.

Az ifjuság hit, remény, szeretet, az ifjuság hang, szin, világosság és levegő.
Élt ő? Fialat volt-e? Nem! kiáltott fiatal lelke. Nem! Futnia kellett havon és jégen át, esőben, viharban, hogy kenyerét megkeresse, varmia kellett nap-nap után hónapokon keresztül.

Mintha felkiáltás hangzott volna . . .
Felrántotta az ablakot és kinézett a köveztet. A hidegtől rémelve behunyta szemét, a vékony vászonruhában legszivesebben megfagyott volna.

Csalogató hegedű hangok ébresztették fel. A szemközti lévő ablakból hatalmas villanyfény verődött a lány becsukott szeméi felé. Ott átéltlenben zajos élet volt.

Barátnéjától, ki divatárúsné volt, kostümöt, kalapot, féllárczot kért kölcsön. A belépti jegyet megtakarított fillérjein vette. Csak egyszer akarta magát elkábítani azon édes italtól, melyet életnek neveznek, azután vissza a járomba — örökre. Várakozástól lázasan lépte át a küszöböt. Mi ad a fénylő, szintelen karneválmulatságoknak oly diñiálhatatlan báj? A szép asszonyok serege, fénylő ajkaik, csillámló szemek? A susogó selyem, az illatos rózsák, a — ??

Kezdetben úgy siklott át a sorokon, mintha nem tartozna oda. De a pajkos karneválmulások mindinkább bevonták eszeveszett árujukba.

Nehéz parfümök, — kábító zene — pezsgős poharak csengése — vad táncz.
Már elmúlt éjfél.

Egy pálma alatt ült, mellette egy fiatal aristokrata hódításra alkalmas arcczal. Élője tar-

Nem törődnek velem, ügyet sem vetnének rá,
Mikor a szívünkben kikelet virul.

Virágos kert volna az a kicsi fészek,
Rózsákba boruló, szép tündérliget.
Szerelmem rózsái nyílnának ki benne
S mi csókra váltanánk fel mindegyiket.
Nem tudnád mi a gond, mi a nehéz bánat
Fáradság te érted, sohasem lennék rest,
A melyet vállamra fel nem tudnék venni
Nem volna a földön oly nehéz kereszteszt.

De látod hiába, nem épül a fészek,
A messze távolból int csupán felénk.
Hűséges szerelmünk délibábos képet
Bolygó lidércützet varázsol elénk.
Hiszszük, egyre várjuk, hogy majd nemsokára
Mégis valóvá lesz, miről álmodánk,
Ha most nem, hát máskor. Ugy biztatjuk egymást
Ha már eddig vártunk, várhatunk tovább.

Várjunk még tíz évet, várjunk kétszer tizet
Várjunk, szőke hajad míg fehérré vál.
Ifju szépséged míg elfonnyad, elszárad
S olyan leszel mint egy letört rózsaszál.
Várjunk, míg a bánat fakasztotta könnyek
Mély barázdát vonnak az arcod felett,
Várjunk, míg szerelmünk sugaras tavasza
A levél hullató ősznek ad helyet.

Várjunk, egyre várjunk, hisz szívesen várnék
Nem tíz, husz esztendő — egész századot.
Szeretnélek akkor is, ha a barázdák
Hálóként vonnák be sima homlokod,
De látod hiába, mikor érzem, sejtem
Hogy sebes szárnyakon az éj közeleg,
Mikor jól tudom, hogy nemsoká elvesztem
Nemsoká fű hajt ki a sírom felett.

Elchardt Károly.

Uj hités tolmács. A zombori kir. törvény-
szék *Csordár* György ügyvéd, zombori lakost az
üresedésben levő német tolmácsi állásra kine-
vezte.

A bajai kórház köréből. *Bezeredy* István
bajai főispán dr. *Tessényi* Dezsőt a bajai városi
kórházhoz alorvossá nevezte ki a távozó dr.
Jánossy Boldizsár helyébe.

Schmausz Endre ünneplése. Bajáról jelen-
tik: A m. év október hó 8-án megtartott városi
közgyűlés — dr. Valentin Emil indítványára —
egyhangulag elhatározta, hogy *Schmausz* Endre
érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja s hogy ezen
jegyzőkönyvnek egy díszesen kiállított kivonatát

küldöttéleg fogja a volt népszerű főispán ke-
zeihez juttatni. Ertesülésünk szerint a jegyző-
könyvi kivonatot e hó 25-én fogják *Schmausz*
Endrének átadni. Ebből a célból Erdélyi Gyula
főjegyző vezetésével küldöttség fog menni Apa-
tinba, melynek tagjai lesznek: Szutrély Lipót,
Müller József, Somogyi Emil, Villmann János,
dr. Valentin Emil, Helier Richárd és Klénáncz
György törvényhatósági bizottsági tagok.

Mezey-ünnepély. *Mezey* Zsigmond kir. köz-
jegyző tiszteletére abból az alkalomból, hogy a
Felső kir. tanácsossá nevezte ki, ünnepélyt ren-
deznek, melynek műsora ez: 25-én este 7 és fél
órákor nagy fáklyásmenet, 26-án délelőtt 10 és
fél órákor Kula község képviselőtestületének disz-
gyűlése a község háza tanácstermében, a hol az
ünnepeltet magyar-, német- és szerb nyelven fog-
ják üdvözölni. A diszgyűlés után tisztelgések
lesznek a kitüntetett közjegyzőnél. Délután 1 óra-
kor díszbeid fogja befejezni az ünnepségeket.

A bácsmezei hírlapirodalom köréből.
Baján legközelebb „Bajai Független Néplap” ci-
men politikai napilap indul meg. Szerkesztője
lesz dr. *Szirmai* Vidor, aki a B. F. Ujság köte-
lékéből kilépett.

Latinovits Géza üdvözlése. A Bácsmezei
Gazdaszövetség legutóbbi értekezletén *Faragó*
József ómoroviczai földbirtokos ezzel a szép be-
széddel üdvözölte *Latinovits* Gézát, a szövetség
elnökét:

Mélyen tisztelt értekezlet! Nagyságos elnök
ur! A természettudományból azt tanultam, hogy
a magasabbrendű csillagzatok a kisebbrendűeket
magnesi erejükkel magukhoz vonzzák, fényükkel
megvilágítják és sugaraikkal melegítik.

A Bácsmezei Gazdaszövetségének is van
egy ragyogó magasabbrendű csillaga, aki nemes
szívének vonzalmával minket magához vonz, ne-
mes lelkének fényével bennünket megvilágít és
nemes munkásságának sugaraival bennünket me-
legít, azaz a földműveléssel foglalkozó gazdátár-
sadalom e Gazdaszövetség révén boldoggá
tenni óhajtja.

Ez a mi ragyogó és magasabbrendű csilla-
gunk e nagy vármegyében nagyságos *Latinovits*
Géza elnök urunk, (lelkes éljenzés), ki önzetlen-
ül, odaadó munkássággal, fáradhatatlan tevé-
kenységével, a munkába való erős kitartással
iparkodik gyógyítani szegénységünket, szívének,
lelkének egész melegével iparkodik boldogítani
bennünket. (Éljenzés.)

Indítványozom, hogy szövetségünk *Latino-
vits* Géza elnök urunknak, a ki minden feltű-
nést, minden nagy hangú üres beszédeket ke-
rülve, folyton dolgozik és fáradozik embertársai

Tagjai remegtek a könnyű selyem alatt,
fogai vaczogtak és hirtelen átkarolta a mellette
álló nyakát s remegő ajkait égő arcára nyomta.
Fényár omlott felülről, a hegedük ujjongtak.
Kocsik hajtottak elő. A két alakot senki sem
figyelt. A lány fejét két kezébe fogta a férfi s
visszahajította. Félíg zárt szempillák, vértelen
ajak. Arca haldoklóhoz hasonlított.

Vad felkiáltással kiragadja magát a férfi
karjaiból és elrohan az éjbe. Nehány másodpercig
fejét bolygatva utána nézett. Aztán cigarettára
gyújtott. Szegény bolond, gondolta a férfi, bizo-
nyára valami szerelmeitől vőlegény vagy más
ilyesmi. Chi lo sa! Kocsija előrerobogott. Erősen
magára huzta bundáját s halkan fütyürészett. Br.
Hamvazó szerda . . .

A tavaszi szél örvendeztető dalait fütyüli.
Tombolva tör keresztül a zöldülő ágakon, fel-
korbácsolja a nyugodt folyó hullámain és ujjong-
va zúgja: Fel! Éljen! Tavasz lesz!

A mint virradni kezdett, a Duna partján
néptömeg verődött össze. Egy holttestet huztak
ki a vízből. Felbomlott aranyszőke haja össze-
ragadt csomókban hullt le a dominóval borított
vállairól. Az emberek bámulva nézik. Hogy lehet
az, hogy az örömközepéből ment a halálba?
Egy gyárszolgálo furakodik előre, darócruhában.
— Ujjé! A vigadóból a halálba. Isten bi-
zony, ez a szédületben halt meg.

És igaza volt. Csak a pezsgőhab felé for-
dult s elveszett a szédületben. Most a pezsgő
helyett iszapos víz nyalóssa az édes, gyerme-
kies arcot.

Hamvazó szerda . . .

Trostler Marcell.

jóvoltán, elismerésül jegyzőkönyvileg köszönetet
szavazzon (lelkes éljenzés) és kérem a magyarok
mindenható Istenét, hogy Gazdaszövetségünk
szeretett elnökét sokáig éltesse vármegyénk kö-
zép és kisgazdáinak boldogítására. (Lelkes él-
jenzés.)

Ezüstlakodalom. Dr. *Bruck* Samu bajai
ügyvéd e hó 21-én ünnepelte házasságának 25-ik
évfordulóját. Ez alkalommal sokan keresték föl
üdvözlésükkel.

Jegyzői helyettesítés Wekerlefalván. A
Wekerlefalván üresedésbe jött község jegyzői ál-
lásra *Nagy* Aladár bácsi aljegyző helyettesítte-
tett.

Tanulmányutról. Ifj. *Rausch* Ede a hason-
nevű hódási nagykereskedő és nagybirtokos fia,
minap érkezett vissza külföldi tanulmányutjáról,
a hol a külföldi ipar és kereskedelmet hosszabb
ideig beható tanulmány tárgyává tette. Az ön-
álló vámterület köznevelése alkalmával bizonyára
hasznosítani fogja a külföldön szerzett tapasza-
latait.

Házasságok. Dr. *Szlávy* Kornél eljegyezte
Visy Irén kisasszonyt, özv. *Visy* Józsefné urnő
leányát, a hódási társadalom ünnepelt szépségét.

Pántl Kálmán belügm. fogalmazó, az uj-
vidéki főispán titkára, e hó 25-én tartja esküvőjét
Horváth Amália kisasszonnyal, Horváth Elemér
szegedi táblabíró nagymivélségű és bájos ked-
vességű leányával.

Dr. *Freund* József földbirtokos e hó 28-án
tartja esküvőjét *Bérczy* Margit kisasszonnyal,
dr. *Bérczy* Albert bajai ügyvéd nagymivélségű
leányával.

Perlosz Lajos hercegszántói kereskedő el-
jegyezte *Schwarz* Olga kisasszonyt, *Schwarz*
Adolf szolnoki kereskedő kedves és szeretetre-
mélto leányát.

Schwáb József műorás eljegyezte *Litter-
mann* Etelka kisasszonyt, *Bittermann* József zsa-
badkai nyomdatulajdonos leányát.

Bácsmezei közgyűlése. Bácsmezei tör-
vényhatósági bizottsága e hó 30-án tartja rendes
tavaszi közgyűlést.

Pekár Gyula Zomborban. *Iekár* Gyula, a
kitűnő író vasárnap tartotta meg a zombori Sza-
bad Lyceumban *Van Dick*-ről szóló szabad elő-
adását. Nagy és előkelő közönség hallgatta meg
a magas irodalmi színvonalon álló tudományos
előadást.

Uj fogműterem Zomborban. Dr. *Donosz-
lovits* Vilmos megyei tb. főorvos Zomborban
fogműtermet nyitott, mely a modern követelmé-
nyeknek teljesen megfelel.

**Irnokvégrehajtó választás Monostorsze-
gen.** A Monostorszegeen megüresedett irnok-vég-
rehajtói állásra *Szluha* Gyula választott meg.

**A Bács-Bodrog vármegyei Történelmi
Társulat XXII. évi rendes közgyűlését** április
hó 2-án délelőtt 9 órákor Zomborban a vármegye-
ház kistermében tartja meg E közgyűlésre
a társulat tiszteletbeli, alapító, partoló és mű-
ködő tagjai, a törvényhatóságok és intézetek
képviselői, valamint az érdeklődő közönség
tisztelettel meghívottnak. Tárgysorozat: 1. El-
nöki megnyitó. 2. A titkár évi jelentése. 3. A
muzeumot évi jelentése. 4. A számadások és a
pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság je-
lentése s a felmentvény iránt való határozat.
5. Az 1905. évi költségvetés tárgyalása és meg-
állapítása. 6. A jövő évi számadások és a pénztár
megvizsgálására három tagú bizottság ki-
küldése. 7. Az alapszabályok módosítása. 8.
Bácska népesedése a török hódoltság után. Föl-
olvasás *Horváth* János muzeumortól. 9. Esetle-
ges indítványok. 10. A közgyűlési jegyzőkönyv
hitelesítésére bizottság kiküldése. 11. Elnöki
zárszó.

Uj gyógyszerár Ópalánkán. A belügymi-
nister engedélyt adott *Zappé* Béla gyógyszer-
résznek személyi jogú gyógytárra, amelyet Ópa-
lánkán fog leközelebb megnyitni.

Templomépítés Bajmokon. A bajmoki izr.
hitközség ujonnan tervezett templomának építési
munkáira a napokban megtartott versenytárgya-
lás alapján *Heschel* testvérek és fia építési
vállalkozó cég nyert megbízást 17.975 korona
vállalati árral.

**Magyar hitszónoklat a zombori zsidó
templomban.** A zombori zsidó hitközség a na-
pokban tartott választmányi ülésében dr. *Szilágyi*
Mór elnök indítványára elhatározta, hogy ezentul
csakis magyar nyelvű hitszónoklatokat tartat a
templomban.

totta a pezsgős poharat. *Que nousaimons!* Bó-
lintott és ivott. A poharak összecsendültek. A
A pezsgő tüzzé vált ereikben. Sokáig beszélt
hozzá, hallotta a szavakat anélkül, hogy értette
volna. A multat teljesen kitörölte emlékezetéből
és a jövendő rózsaszínű fátján keresztül édesen
csalogatott valami elbájoló zene, melyet a za-
jongó emberáradat elnyelt, mindnyájunkat elra-
gad az ár, bele kell mennünk, mert az a verőfé-
nyes országba vezet, mely csodákkal van tele.

A varróleány fantáziája eddig a szerelemnek
hideg, susogás nélküli templomot épített, fehér,
álombeli oltárokkal. Most égető szerelmi vallo-
mást hallott, mely oly édesen hangzott. Fiatal,
megkínzott lelkében először jelent meg a nap
triumpháló díszével.

Nemsokára azt érezte, hogy derekát valaki
átkulcsolja.

— Ne maradj itt, sugta egy szerelemtől
áthatott hang, jer a látszatvilágból a szebb va-
lóba.

Inkább vitte a lépcsőkön, mint ment. Kö-
rülötte minden dísz és pompa. Ez volt az ifjuság,
az élet. A férfi mellén nyugodott. Az a legnagyobb
szeretettel sejtette vele s a boldogság szédülete
elragadta.

A kapu boltozatán kiérve, szél fujt szemei
közé. Kiragadta magát az őt átkaroló kezektől s
megmerevedve állt. A férfi kocsijáért küldött s
kísérőnője felé fordult. Az ellökte magától. Re-
megve tekintett a szemben lévő, megbarnult fa-
lakra, a kihaltnak látszó ablakokra — ott volt az
ő világa, a brutálisan szomorú világ.

Visszaidézte mindezt az emlékezet. Kezdet
magához térni a padlásszoba kis varrónője. Oda
vissza? Borzongott. Nem! Előre. Hová? Ugy
érezte, hogy a világ egy borzasztó ürbe omlott
össze.

Halálozások. Özv. Herman Bernátné urnő a napokban 68 éves korában Baján meghalt. Nagy részvét mellett temették el. Az elhunytban dr. Herman Adolf bajai ügyvéd édesanyját gyászolja.

Vojnits Miksa topolyai gazdatiszt meghalt. **Schenkenbergor** Károly volt szivácsi postamester a napokban elhunyt.

Jámbor Bálát, a Ferenczsatorna r. t. bez. dani főtitkárát súlyos csapás érte. **Vilma** leánya 17 éves korában a napokban elhunyt. Az általános kedvelt fiatal hölgyet a közönség óriási részvétel mellett kísérték utolsó útjára.

A szilbereki diszlövészegylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

A hulkeszi olvasó egyesület alapszabályait jóváhagyta a belügyminiszter.

A Futtakon építendő róm. kath. templom építésére a közel jövőben sor kerül, mert a tervpályázaton első díjat nyert Veninger Ferenc budapesti építész már megkezdte a részletes tervek kidolgozását és mihelyt azzal elkészül, a kegyuraság azonnal dönt a kivétel ügyében. A templom góth stílusban épül. A költségvetés eredetileg 160,018 korona 20 fillérben volt megállapítva, de már a tervpályázati bíráló bizottság kívánatosnak tartotta, hogy jobb anyagok felhasználhatása érdekében az építésre több költség fordíttassék.

Nemes cselekedet. Bácsföldvállról írják az óbesszei helyi lapnak ezt a követésre méltó cselekedetet: A szegénységet türelmével tenni, a kiáltó mezeitelenséget betakarni, a didergőt lábbelivel segíteni a legszebb erények egyike. Ismerünk nagy emberbarátokat: Kun Kocsárd, Wechseltmann Ignác, Dr. Császka György, Dr. Mayer Béla, Hirsch bárót és a közöttünk élő Freund Józsefet, kik hatalmasan hozzájárultak a szegényügy rendezéséhez s kiknek emléke örökké fennmarad a szenvedő emberiség hálás szívében. E szerény sorok is ezt célozzák, a midőn a bácsföldvári Népkör kezelése alatt álló „Ilka-alap” létesítéséről és az alapító emberbarátok adományairól nyilvánosan beszámolok, azon hő óhajjal: bár létesülne minden Olvasókör mellett ily célú alapítvány, mely a szűkölködő iskolásokat segítse. Ha már kisebb dolgok is látnak napvilágot, azt hiszem szolgálatot teszek az ügynek, ha az „Ilka-alap” célját magában foglaló Alapító-levelet és az adományozók névsorát ide melékelem. Elvégre sok gyermektelen, nemes szívvel megáldott gazdag ember van vidékünkön, — hátha e példa követőkre talál. — Alapító levél. Mi alulírottak, tudtára adjuk mindazoknak a kiket illet, hogy T. Horváth Ferenc ur és neje szül. Nagy Rozália bácsföldvári birtokosok a néhai Ilka leányuk halála okozta fájdalmuk enyhítésére a helybeli szegény sorsu iskolás gyermekek felsegélyezésére 100 azaz száz koronát adományoztak, letévén Szűszner Ferenc tanító kezéhez, mint a tantestület legidősebb tagjánál. A tantestület maradandó emléket kíván létesíteni a korán elhunyt leányuk, az adományozók nemes cselekedetét megörökíteni azzal, hogy az összeget a földvári Népkörnek följárja, hogy azt alap gyanánt fogadja el és kezelje. A Népkör választmánya f. évi január 4-én tartott gyűlésében a felajánlott összeget elfogadja és „Ilka-alap” gyanánt kezeli; nyomban elhatározza, hogy társadalmi gyűjtést indít és a befolyt összeget az alaphoz csatolja. A 100 k. összegyűjtés után 404 k. összegre emelkedett, melynek célja a következőkben állapították meg: 1. Az alap mindenkor a Népkör felügyelete alatt saját pénztárnoka által kezelik. 2. A tőke a törvényes kamatok mellett a népkör tagjainál gyűmölésözönig helyeztetik el. 3. A befolyt kamat évenként december 23-án a szegény iskolás gyermekek felsegélyezésére (Lábbeli, ruha) fardítatják a következő sorrendben: I. II. III. IV. és VVI. osztályban, — a tőke anyagi erejéhez képest. 4. A Népkör választmányának megengedtetik, hogy a kamatokból évenként azon osztályokban, melyekben a tanuló lábbelivel vagy ruhával nem segélyeztetettek, a zárvizsgálatok a legjobb viseletű és szorgalmu tanulók 5—5 k. jutalmat adhasson. 5. Az osztálytanító által kiállított névjegyzékből a segélyre ajánlott tanulók kijelölése a választmány hatáskörébe tartozik. A jó viseletű és szorgalmu tanulók megjutalmazása, a tanítóra bizatik. 6. A segély kiosztás az iskolászeki elnök (igazgató, tanító), közbenjöttével (vagy tudomásával) a népkör elnöke (igazgató) és erre kiküldött egy választmányi tag jelenlétében az iskolában történik. Azon esetben, ha Horváth Ferenc családtagja későbbi időben a népkör tagja nem volna, azon esetben a család törvényes utódai a segély kiosztásról értesítendő. 7. Az alapról külön számadás vezetendő és a közgyűlésnek évenként betérjesztendő. 8. Az e célra bevételendő adományok az alaphoz

csatolandók. 9. Azon esetben, ha a Népkör feloszlattnak vagy bármely előre nem látott okból az Ilka-alap megjelölt célra nem biztosított, azon esetben az alap a helybeli magyar r. k. tanítótestület gondjában ajánlatik. 10. Ezen alapító-levél két eredeti példányban állítatik ki; egyik a Népkör, a másik r. k. tanítótestületi levéltárba helyeztetik el.

Színészet Zsablyán. Salgó Béla igazgató vezetése alatt egy 10 tagból álló magyar színtársulat működik Zsablyán, a határvidék kellő közepében. Az előadásokat e hó 19-én kezdték meg a „Váljunk el” című vígjátékkal. Ezt követte a „Becsstelenek”, „Sasok” stb. Az iparkodó társulatot a körülményekhez képest, meglehetősen támogatják.

Purim bál Zsablyán. A zsidó farsangot megünneplendő, a „Korona-szálló” vendéglőse f. hó 22-én halpaprikással egybekötött táncmulatságot rendezett, mely minden tekintetben jól sikerült.

Az apatini erdőhivatal főnökévé Párny Attila erdőtanácsost neveztek ki.

Hajóközlekedés. Baja—Bezdán—Ujvidék—Titel és Ujvidék—Vukovár közt már megkezdődött a hajóközlekedés a d. g. t. és a magyar f. é. tengerh. társaság hajóival.

Csurogi kerületi takarékpénztár czimen új pénztárat alakult Csurogon, 50,000 kor. alaptőkével.

Színészet Topolyán. Szilágyi Dezső színtársulata Topolyán kisszámú közönség előtt tartja előadásait.

Öngyilkos rendőr. Zentán Kálmán Máttyás városi rendőr agyonlőtte magát.

Vonatkisiklás a baja—szabadkai vonalon. Folyó hó 17-én a baja—szabadkai vonalon, pénteken hajnalban súlyosabb természetű vonatkisiklás történt. A szabadkai vasútállomásra 4:50 perczkor indult el pénteken hajnalban a 4902. sz. bajai személyvonat, melyen számosan utaztak. Alig ért a vonat a majsai kapuhoz, mikor egyszerre nagy recsegés között lefutott a vágányoktól. A lokomotív 2 méternyire belefuródott a puha földbe és a kocsi között kettő nagyon, egy kevésbé megrongáltatott. Az utasok között nagy pánik támadt. Kiugráltak a kocsikból, látva azonban, hogy emberéletben nem esett kár — megnyugodtak. Továbbutazásról természetesen szó sem lehetett a kisiklott vonattal. Az állomástő-nökség azonnal intézkedett a pályatest helyreállítása iránt, ami meglehetősen hosszú késedelemmel meg is történt. Hozzáálltak egyidejűleg a földbe furódott vonat kiemeléséhez. Már ezt megelőzőleg megállapították, hogy a kisiklásnak hibás váltoállítás volt az oka. Déli 12 órára tiszta volt a pálya s elmúlt a forgalomban beállott zavar is. Baja felé a délelőtti folyamán nem indítottak újabb vonatot, úgy, hogy a lemaradt utasok meg a reggeli posta csak délután 1/2-kor érkeztek meg Bajára.

Betörés Zentán. Zentáról írják: Schlesinger W. Soma főtéri üzletébe vasárnap éjjel betörték és onnan 240 korona készpénzt elvittek. Ugyanaz éjjel betörést kíséreltek meg Ausländer Gyula óras üzletébe is, de sikertelenül. A rendőrség erőyes nyomozást indított a betörők után.

Megszökött szabó. Ujvidékről írják: Schmidt Miklósnak és Hölczl Simonnak szabóüzletük volt a Kenyér-utcában. Az üzlettársak azonban nem bírtak egyezni, miért is Hölczl kilépett az üzletből. A napokban Hölczl bement az üzletbe, hogy Schmidttel leszámoljon, az üzletet zárva, Schmidtnak pedig hült helyét találta. Rögtön a rendőrségre sietett, hol már több kárusult is tett feljelentést Schmidt ellen, ki a hozzá elkészített végett adott szöveget elsikkasztott. A rendőrség elrendelte Schmidt körözését.

Gyilkos szőlőbirtokosok. Bácsalmási levezelőnk írja nekünk a következő rémes gyilkossági esetet: Folyó hó 14-én az esteli órákban Dudás Ferenc 32 éves mélykúti tanyai lakos burgonya vásárlás végett a közel levő Bácsalmási szőlőbe ment, ahol Takács József roglaticzai szőlőbirtokoshoz fordult be, itt Czelmayer József, Stark Jakab és Imgrund György bácsalmási szőlőbirtokosokkal találkozott s ezek este 9 óráig boroztak. Ezután Dudás hazafelé indult, Czelmayer Stark és Imgrund ajánlkoztak, hogy öt

elkísérik. Egy darabig el is mentek együttesen a mélykúti és bácsalmási határig, itt Stark Jakab a kezében volt bottal minden szóváltás nélkül fejbeütötte, Czelmayer József is segédkezett neki ebben. Dudás az ütések következtében elszedült ugyan, de látva a veszélyt, minden erejét összeszedve, föltápáskodott és elszaladt. Czelmayer József látva, hogy Dudás elmenekül, társait lelévéllel fenyegetve, kényszerítette, hogy menjenek utána és verjék agyon, mert különben feljeleníti őket, amiért már bántalmazták. A jólelkű emberek nem sokáig haboztak, hanem Dudás után szaladtak, annak fejét bottal mindaddig ütötték, míg csak életjelt adott magáról, midőn látták, hogy már nem mozog, a velük volt Imgrund György 15 éves suhancot Czelmayer József kényszerítette, hogy az agyonvert Dudás zsebéből vegye ki a pénzes zacskót, esetleg a zsebbel együtt vágja le. Imgrund ezt meg is tette s a zacskót, melyben 9 korona volt, magukhoz vették s a halottat ott hagyták. Dudást hozzátartozói éjjel megtalálták és hazaszállították s az esetről nyomban jelentést tettek a mélykúti rendőrség- és csendőrségnek. A rendőrség részéről Verker István rendőrfővezető, a csendőrség részéről pedig Erdélyi János címzetes őrsvezető és Veres Sándor csendőr a helyszínen éjjeli 3 órakor már megjelentek s ahogy hajnalodni kezdett, a szerzett adatok és nyomok alapján a tetteseket fentnevezettek személyében ügyes nyomozás által csakhamar kiderítették. Mire az időközben értesített bírósági kiküldöttek a bonczolás végett megjelentek, a tettesek az esetet beismerték s a gyilkosságot úgy adták elő, amint azt fent megírtuk. A pénzeszacskót, mint bűnjelét, nemkülömben a bűnjelt képező botokat összeszedték s a bíróságnak a tettesekkel együtt átadták. A bonczolásnál kiderült, hogy Dudás fejét, illetve koponyacsontjait úgy összeütötték, mintha darálva lettek volna.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara márczius 27-én ülést tart.

A tárgysorozat ez: A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.

Elnöki jelentések. Titkári jelentés az iroda tevékenységéről. Interpellációk és indítványok. A kereskedelemügyi miniszter ur 53346—1904. számú leirata 600 koronás ipari ösztöndíjak alapításáról. (Az elnökség jelentésével.) A kereskedelemügyi miniszter 70423. számú leirata az ipari munkások állami jutalmazása ügyében. (Az elnökség jelentésével.) A kereskedelemügyi miniszter 71552 számú leiratával véleményt kíván a katonai szükségletek beszerzésénél alkalmazott szabályok revíziója tárgyában. (A kereskedelmi osztály javaslatával.) A kereskedelemügyi miniszter 2411. számú leirata, melylyel véleményt kíván Szabadka város mérlegelési díjszabásáról. (Az osztályok javaslatával.) A kereskedelemügyi miniszter 8047 számú leirata Ujvidék város vásárrendtartási szabályrendeletéről adandó véleményért. (Az osztályok javaslatával.)

Legujabb.

A politikai válság.

A politikai válság fokozta izgalom tetőfokára jutott. Az összes politikai köröket lázas izgalom fogja el, hogy a válság fordulópontjára jutott. Különösen nagy érdeklődéssel kísérik a mai kihallgatásokat. Futó tűzként terjedt el a délutáni órákban, hogy a király Lukács Lászlót és Wekerle Sándort kihallgatáson fogadta.

Lukács kihallgatása csupán informatív jellegű volt. Wekerlét, aki déli 1 órakor jelent meg a Felső előtt, a király arra hívta fel, hogy a válságból való kibontakozást tegye magáévá. Wekerle kijelentette, hogy ő is gróf Andrássy Gyula álláspontján áll. Egyébként még ma érintkezésbe fog lépni az egyes pártok vezetőivel.

Szerencsétlenül járt orvos. Dr. Schnier György szabadkai orvos a napokban kocsin ment egyik betegéhez. A lovak megbokrosodtak, mire dr. Schnier kiugrott a kocsiból, de oly szerencsétlenül, hogy egyik lábán csonttörést szenvedett.

Panaszok a zental regálbérleténél. Zentáról jelentik, hogy Benkő Mihály fogyasztási adószedő ellen egyre-másra érkeznek a jogtalan adószedés miatt a panaszok. Ujabbán ismét Papp Urbán tett ellene feljelentést jogtalan adószedés miatt.

Utazási ösztöndíj fiatal iparosok részére. A szegedi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi miniszter az összes kereskedelmi és iparkamarák területeire nézve egy-egy, hatszáz koronát tevő iparos-ösztöndíjat rendszeresített. A szegedi kereskedelmi és iparkamara a maga kerületére nézve most hirdeti a pályázatot. A pályázaton résztvehetnek a szegedi kereskedelmi és iparkamara kerületében (Szeged, Szabadka, Hmvsárhely, Ujvidék, Zombor, Baja, Szentés és Zenta városok, továbbá Bács-Bodrog és Csongrád vármegyék területén) született, vagy ott illetőséggel bíró fiatal iparosok, vagy iparossegédek, akik magukat szakmájukban tovább képezni óhajtják. A kérvények ez évi május hó 1. napjáig nyújtandók be a szegedi kereskedelmi és iparkamarához. A folyamodó által hiteles okmányok bemutatása mellett igazolandó, illetve bejelentendő: születési, illetve illetőségi helye, jelenlegi lakhelye, családi és vagyoni viszonyai, foglalkozása, előképzettsége, nyelvismeretei, erkölcsi magaviselete, esetleges tanulmányai, az általa esetleg elnyert kitüntetések és végül az ösztöndíj elnyerése esetén tendő utazás iránya, valamint az is, vajjon az illető katonai kötelezettségének eleget tett-e már és vajjon biztosítva van-e előre is egy megfelelő külföldi gyárban vagy műhelyben való alkalmaztatása, esetleg valamely külföldi szakiskolába lendő felvétele. Megjegyzni a kamara, hogy az ösztöndíj nyertesének kötelezettséget kell vállalnia az iránt, hogy az ösztöndíj különben visszafizetésének terhe alatt vissza fog térni hazájába és külföldön szerzett ismereteit itt fogja értékesíteni. Azok, akik katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget, vagy az alól felmentve nincsenek, az ösztöndíjra nem számíthatnak. A kiskorúakért atyjuknak vagy gyámjuknak kell kezességet vállalniok a fenti kötelezettség betartása tekintetében.

Középületek építése Vajszkán. A község előjárósága f. évi február 26-án tartott versenytárgyalást a községhez, nagyvendéglő és körjegyzői lakás építomunkáira, melyek 63290 korona 79 fillérrel voltak előirányozva. Ajánlkoztak: Dornstädter Ferencz (Bécs) 22%, Schrott József (Szentfalva) 21%, Jendrsek Sebestyén (Bácsordas) 20%, Löwinger Samu (Palánka) 18 5%, Jöhler Péter (Bácsordas) 19%, Bernhardt Károly (Zombor) 10% áremelést kérve és Baszler János 69000 koronával. Baszler János hódási vállalkozó ajánlatát ajánlották a községi képviselőtestületnek elfogadásra.

Merénylet egy postakocsi ellen. Egyik est-tilapban olvassuk a következő hírt: Vakmerő merénylet történt szombat este Hódság és Ráczmilics között lévő országúton. A ráczmilicsi posta a hódási vasuti állomáson veszi át az érkező postaküldeményeket s onnan kocsin viszi tovább rendeltetési helyére. Ivanics Péter nevű postakocsi már évek óta áll a posta szolgálatában s nagyon pontos és lelkiismeretes embernek tartják. Amint szombaton este a vonat Hódságra megérkezett, Ivanics átvette a postaküldeményt s a kocsin levő postaládába tette. Amikor munkájával készben volt, elindult Ráczmilics felé. Alig hagyta el a hódási szőlőket, egyszerre három ember lépett a kocsi elé s felszólították Ivanicsot, hogy vegye fel őket a kocsira, mert ők is Militicsre akarnak menni. Ivanics hivatkozva arra, hogy neki nem szabad felvenni senkit, a lovak közé vágott és el akart vágtatni. A három ember ekkor utána futott s az egyiknek sikerült a kocsira felugrani. Hátulról megragadta a kocsist, aki bitorokra kelt a merénylővel. E közben a másik két ember revolverből lövöldözött a lovakra. Az egyik golyó azonban véletlenül a kocsin levő merénylőt találta, aki eleresztette a postakocsist s nagy káromkodások közt leugrott a kocsiról, Ivanics ezután gyors vágatásban hajtott Ráczmilicsre, ahol előadván az esetet, a csendőrök rögtön megkezdtek a nyomozást. A kocsis által megjelölt helyen vérvnyomokat is találtak, de hogy kik voltak a merénylők, eddig még nem sikerült kideríteni. A postakocsiban a merénylet idején 24.000 korona pénzküldemény volt, de szerencsére ehhez nem juthattak a merénylők.

Fontos Amerikába utazóknak. Több lapban olvassuk, hogy a magyar kormány az Amerikába való utazást most már Brémán át is megengedte. Fiumén át Amerikába szóló utlevelék most már Brémán át is érvényesek, ha az illető

utas egy Bremennek szóló hajójegy birtokában van. Aki Brémán át akar utazni, annak okvetlenül kell otthonról 20 koronát előre Bremenbe előlegnek beküldeni, mire rögtön megküldetik a hajójegy. Jóegészségű és munkaképes munkások, akik az amerikai rendeltetési helyig szóló vasuti jegyet kifizették és azonkívül még 50 koronát készpénzben felmutatni tudnak, Amerikába bebo-csátást nyernek. Akiknek barátjai vannak Amerikában, hozza magával azok czimeit. Szembetegek vagy egyéb testi fogyatkozásban szenvedők, 50 évnél idősebb személyek vagy olyanok, akik valamely Amerikában levő gyárral szerződést kötöttek, mely szerint ott bizonyos meghatározott bérért dolgoznak, Amerikából visszautasítottak. Ratiborban valamint Bremenben minden kíván-dorló megvizsgálattik, mindenki tehát, a ki Bremenben hajóra felszáll, előreláthatólag Amerikában bebo-csátást nyer. 5 6

Közgazdaság.

Széna és burgonya. A Bácsmegyei Gazdasági Szövetség számos kötelékébe tartozó községek és tejszövetkezeteknek szerzett be a földm. minisztériumtól szénát és burgonyát.

Fűztelep létesítése Gomboson. Gombos község elhatározta, hogy fűztelepet létesít. Megfelelő területű földet is bocsájtott rendelkezésre. A földm. miniszter erre a célra segélyképpen 100 koronát és 50,000 fűzdugványt küldött a községnek. Ha más községek követni akarják Gombos példáját, forduljanak ez ügyben a gazdasági egyesület vezetőjéhez. Ez a gazdasági ág igen jövedelmező.

Szállítási díjkezdmény tengeri részére. A keresk. miniszter értesítette a gazdasági egyesületet, hogy szemes és gumós tengerinek gazdák részére, vasuton való szállítását az Államvasutak kedvezményes díj mellett eszközlik. Az érdekelte gazdasági egyesületünk vezetőségénél kapnak bővebb felvilágosítást.

Gazdasági előadásokat ezekben a községekben tartottak az idei téli évadban: Magyar-kanizsán, Kiskér, Doroszló, Csurog, Apatin, Hód-ság, Ré, Heczegszántó, Jánoshalma, Bezdán, Pinczéd, Kishegyes, Bácsordas, Derye, Oszivác, Pacsér, Mélykut, Keresztur, Vajszka, Bogyán, Obecse, Ada, Temerin, Kula, Szeghegy, Bács-martonos, Gombos, Cservenka, Dunabökény, Gara, Péterréve, Okér, Ujsóvé, Palánka, Kerény, Bácsgyulafalva, Wekerlefalva, Topolya, Csantavér, Szeghegy, Omorovicza, Feketehegy, Bezdán, Felsőszentiván.

Házilpartanfolyamok a következő községekben voltak ezidén: Hód-ság, Kishegyes, Madaras, Kiskér, Keresztur, Okér, Topolya, Sajkás-györgye és Ujvidéken.

A megyei állattenyésztési szabályrendelet módosítása tudvalevőleg élénken foglalkoztatja a gazdaköröket. A gazdasági egyesület eziránt a községek véleményét is kikérte. A beérkezett válaszok szerint, ott, ahol tejszövetkezetek vannak, s így belterjes gazdálkodást folytatnak, s ahol legelő nincs, nyugoti fajú tenyészállatot óhajtanak. Ahol azonban legelő van, s ahol tejszövetkezet nincs, a magyar fajhoz ragaszkodnak, mert ez utóbbinak neveltetése nem igényel annyi anyagi áldozatot.

A bácsmegyei házilparczikket a nyár folyamán a budapesti mezőgazdasági muzeumban fogják kiállítani.

Répatermelők kerestetnek. Az Eszéken alakulandó czukorgyár intézősége megkérte gazdasági egyesületünk, lépjen érintkezésbe olyan földbirtokosokkal, akik hajlandók répat termelni s azokat az eszéki czukorgyárnak szállítani. A gazdasági egyesület vezetősége ez uton hívja föl erre a gazdák figyelmét.

Szerkesztői üzenetek.

Casino, Ujvidék. Hogy kit tartanak a legszebb bácskai nőnek? Kérdezzon tőlünk bármit; kérdezze, hogy mikor és hogyan oldják meg a politikai válságot, — mindenre szívesebben és könnyebben válaszolunk, mint erre a kérdésre.

B. R., Palánka. Jól tudjuk mi azt, hogy ön szándékosan senkit se akart megbántani.

„Hagyjátok, hagyjátok . . .” Mi szívesen hagyjuk békében, de aztán ön se zavarjon bennünket.

G. B—a. Nem hiszszük, hogy lehetséges, mert erre az esztendőre Bezdánt szemelték ki. Forduljon egyébként Györgyovánszky Györgyhoz, a g. e. igazgatójához.

T. N., Jánoshalma. A gazdasági egyesület hivatalos lapját Pető Lajos szerkeszti.

Levelező, Bacsalmas. Egy se került ki.

Bacsordas. Köszönjük, a jövőben is kérjük.

„Szülőföldem” Egyelőre nem adhatjuk le. Talán később.

G. Gy—gy. Eziránt még nem intézkedtek.

K. J., Monostorszeg. Az öns. egyesületnek szóló mult heti üzenetünkben elismertük, hogy Ont mulasztással vádolni nem lehet. Miért akar tehát megis polemikát kezdeni? Ez csak elmégesitene az ügyet.

J. B., Zenta. Ezt határozottan állítani lehetetlen.

S. D., Temerin. Forduljon eziránt a zombori agrár-bankhoz. Kedvezőbb feltételek mellett egyetlen intézet se eszközöl.

K. D—ő. Még itt levő versét e helyen közöljük:

Álmodtam én is . . .

Álmodtam én is egykor szép jövőről
Futottam én is ábrándkép után,
Reményem, vágyak lángoltak szívemben
Csak éni, éni vágytam én csupán.

És délibáb volt minden szép reményem,
Mit csalfa vagy a kéklő légbé fest,
Eltunt most mindez s nem maradt meg más, mint
Egy pusztasír, s egy néma sírkerezt.

Korbal Dezső.

Eladó

4 drb tenyészigazolványos, 2 éves

svájczai bika,

valamint 90 drb. urasági kimiskárolt
11 hónapos

süldő

Rosenberg nagybérlnél Őrszálláson,
(Stanisics.)

946 szám. kig. 1905.

Pályázati hirdetemény.

Regöcze községben üresedésben levő községi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek. A községi jegyzői javadalmazás: 1700 korona készpénz, szabad lakás és 2 kat. hold 113 □ öl föld haszonélvezete, mely után az adót a jegyző fizeti.

Felhivom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám 1905. évi április hó 15-ig annál is inkább adják be, mert a később érkezendő kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Baja, 1905. évi márczius 13-án.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

1—2

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító **Temesváron.** — **MAG-, NÖVÉNY-, RÓZSA, FÁK-** stb. nagytenyészet.
(Tenyészterület: 62 hold, 37 hektár.)

Magvakkból és virághagymákból a legjobbat. A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorkákat. A legszebb fenyőféléket és cserjéket.

Képletekkel bőven ellátott leíró katalogusok ingyen. Postaszállítványok magvakkal 5 kor. felül bérmentve. Minden egyes szállítványhoz „Mühle tanácsadója a kertmívelésben”, a legjobb kertészeti kézikönyv, ingyen mellékeltek 5—10

Ad. 7685 szám. kig. 1904.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó nagy határral és jelentős ló és marhaállománnyal rendelkező **Péterréve** nagyközségben üresedésbe jött községi állatorvosi állásra mult évi november hó 1-én hirdett pályázati határidőt ezennel a község kérelme folytán meghosszabbítom és felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám folyó é. április hó 5-ig okvetlenül terjesszék be.

Az állás javadalmazása 1000 korona évi — havi előleges részletekben kiszolgáltatandó fizetés.

Látogatási díj rendelvény írással együtt nappal 40 fillér, éjjel 80 fillér, a határbeli szállásokra, ha kivitetik akár éjjel, akár nappal 1 kor. 60 fillér és a fél által kiszolgáltatandó ingyen fuvar.

Továbbá szarvasmarha és borju után 40 fillér, sertés után 30 fillér, juh után 20 fillér, bárány után 10 fillérben megállapított vágatási díjak, mely ezimer évenként átlag 600 korona folyik be.

A megválasztandó állatorvos a község mint erkölcsi testület jószágait ingyen gyógykezeltetni, a községbeli állatvizsgálatokat és a heti állatvásár vizsgálatokat díjtalanul tartozik teljesíteni.

Óbecse, 1905. márczius hó 16-án.

Dr. Balaton Gyula
főszolgabíró.

436-1905. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Ferenéz esatorna részvény társulatnál alábbi feltételek mellett egy telephon kezelő, felvigyázó állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Feltételek: Életkor legfeljebb 35 év; ép egészséges testalkat; magyar nyelvben való teljes jártasság úgy szóban mint írásban; a telephon telepek, hálózatok kezelésében való teljes tájékozottság.

Javadalmazás: 700 korona fizetés, 450 korona utálaltány, természetbeni lakás; kert és föld illetmény élvezete; 8 napot meghaladó külső munkánál 2 korona napidíj.

Alkalmazott egyén köteles a társulat nyugdíjgyesületébe belépni.

Pályázati határidő 1905. év április 1-éig; állás betöltés 1905. év április 15-ig.

Az alkalmazott ideiglenes minőségben egy évi próba időre neveztetik ki.

Bélyeges pályázatok okmányokkal felszerelve a Ferenéz esatorna részvénytársulat Üzletigazgatóságához Kiszttapára: (u. p. Ujszivác) Bács megye nyujtandók be.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Kiszttapár, 1905. évi márczius hó 9-én.

Heincz Albert,
üzletigazgató.

2-3

Szőlővessző

A világhírű

Delaware

adja a legjobb bort. Oltani, permetezni nem kell. A phylloxerának ellen áll!! Leírását ingyen küldöm meg bárkinek. Nagy mennyiségű Delaware szőlőoltvány eladás.

Cím:

Szigyártó Nagy Mihály

Felső-Szeged.

7-15

Lugas-vesszők 20 drb. két órással csak 10 kor.

Manhold Kálmán, Kula.

Bácsmegyének a Telecska magaslatán fekvő jolániföldi szőlőoltvány és kertészeti bérletén tavaszi szállításra kapható:

1. Szokványminőségű, minden alanyon sima és gyökeres zöldoltvány. 2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, amelyeknek fajtisztaságukért kezeskedem. Kivánatra névjegyzéket küldök. 3. Alma, körte, barack és kajszin-fák, 1, 2, 3 éves oltványok, a legjobb fajokban. 4. Gleditsia élősvény és a minden mást felülmuló

Maclura Aurentiaca élősvény, amelynek gyökerei nem sarjadzának, tövisei igen sűrűek, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellentáll.

Szíves megkereséseket kér Manhold Kálmán. — Rácz György szőlőkezelőségének bérlete. 6-12

„SZÍNHÁZ és ÉLET“

a legszebb magyar hetilap,

megjelen minden szombaton. Egyes szám 24 fill.

Felelős szerkesztő: **LENKEI LAJOS.**

A vállalat igazgatója: **LENKEI ZSIGMOND.**

600 oldal! Több mint 1000 kép!

Szenzáció szép „A Színház“ félévi bekötési táblája! Diszes vászonkötésben kapható 1 kor. 80 fillérért a kiadóhivatalban, (20 fillér szállítási díj, ha postai kézbesítés kívántatik.)

Gyönyörű „A Színház“ félévének diszes kötete 600 oldalnyi terjedelemben. 33 füzet, több mint 1000 eredeti képpel, gyönyörű kötésben 5 korona.

Az európai és különösen a magyar színházi év eseményeinek krónikája.

Uj előfizetők négy koronáért kapják meg. — Nem szabad egy család könyvtárából sem hiányoznia.

Megrendelhető: **a „Színház és Élet“**

kiadóhivatalában Budapest, VIII. Baross u. 59 sz. és az összes hazai könyvkereskedésekben. 18—

Eladó 300,000 portális és Rupestris Monticola sima vessző I. osztályu. szokványminőségben, ezre 20 kor. — Ugyiszintén eladó Portális és Monticola alanyon vegyes bõ bortermő fajú két éves gyökeres zöld-oltvány, ezre 150 kor. sima zöld-oltvány, ezre 80 kor. II. oszt. Portális sima vesszőnek ezre 9 kor. 7-10

Velimirovits Sándor tanító, Bácsföldvár.

Állandóan dus választék
Erdélyi jármosökrök

valamint 1 és 2 éves

Erdélyi tinókból

a széplaki bérgazdaságban, Szarnosujvár vasutállomástól 20 perez távolságra. Körülményes felvilágosítást készséggel ad:

Alexa Miklós SZAMOSUJVÁRT
(Szolnok-Dobokamegye.)

11-40

Országos műfestészeti, iparművészeti intézet.

Eddig is egy 56 templomot végzett.

Bátori (Blaskovits) Mihály biboros hercegprímás ő Eminenciája, 67.698 sz. egyházi templom-műfestője. — Templomfestés stilszerű. Gipsz-, márvány (stucco.) Oltárképek, oltárépítés és márványozások. Tervek, rajzok készítése, rajzok nagyítása. — Toronykeresztek aranyozása állvány nélkül.

Oltárképek festése művészi kivitelben bámulatos olcsón, vászonra olajban festett

155 cm. magas 105 cm. széles 80 korona

Iroda: **SZABADKA, VII ker., Erdő-utca 66 sz.**

Legujabb találmányomat építészek, építőmesterek, festőknek ismernie kell, hogy nedves falaknak szárazzá tétele festés által feleslegessé tesz minden grundolást, s hulladék leválást. Ezen új találmányom a

BÁTORI MAGYAR UJ ENYV,

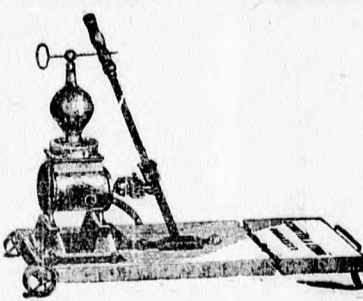
mely kizárólag csak nálam kapható. — 100 kiló 25 korona.

Fényes győzelem!

A legnagyobb bel- és külföldi verseny kitüntetése.

Hydrachromin — eső által le nem mosható, viharálló és tűzbiztos festék. Templomok, tornyok, homlokzatok, termek, pályaudvarok lépcsőházak, fürdők, továbbá pótolhatatlan, a nedves lakóházaknak. Szobáknak egészségi szempontból szagtalan, viznek, esőnek, zivataros időjárásnak ellentál, a nedves falakon likacsos s ennélfogva nem gátolja a falaknak lévő nedveség elpárolását. Hydrachromin száraz por, a mely csupán vízzel vegyítve, máz és kész festésre, egy óra alatt megszárad és már 2-3 nap mosható, mely kizárólag csak nálam kapható.

Bátori (Blaskovits) Mihály műfestész. Üzlet: Deák-utca, Joó-féle ház. Lakás saját házban VII. kör, Erdő utca, 66. sz. a. 42—

Borszivattyúk és

borszűrők

valamint az összes pinczefelszerelési cikkek, nevezetesen:

Amerikai GUMI-TÖMLŐK,

rézcsapok, borlefejtő edények, szellőzők, bormérők.

Palaczkmosó, palaczköltő, dugaszoló és kupakoló gépek.

Parafadugók, ónkupakok, palaczkok!

Schottola Ernő czégnél

BUDAPEST, VI., Fonciér-palota.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

**ALFA-SEPARATOR
RÉSZV.-TARSASÁG
BUDAPESTEN
VI. LOMB-UTCA 11.**

Tejgazdasági gépgyár.

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.
Tejszövetkezetek és tejtelepek berendezése.
Árjegyzék, tervek és költségvetések díjmentesen.
Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 600 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 60 000 darab 61—

RADITS LŐRINCZ PÉCSETT
1884. óta fennálló
Kádár-telepe.

A kor követelményeinek megfelelőleg gazdagon felszerelt műhelyeivel és nagy dongafa-raktárával

versenyen fölül áll.

A legkötönyebb anyagból készít

boros, sörös és szesz hordókat,

lajtókat, kádakat a legkisebbtől a legnagyobbig, bármilyen mennyiségben, gyorsan, pontosan, lelkiismeretes kiszolgálással a lehető legjutányosabb áron.

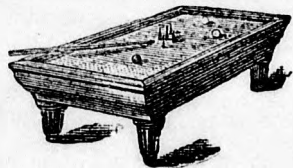
Elvállal magános, mint üzleti vagy

Uradalmi pinczoberendezéseket,

javitásokat s minden e szakmába vágó munkát.

Kész hordókban állandó raktár.

Meghívásra bárhol megjelen. 46—

Márton István

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep,
SZEGED, Boldogasszony-sugarut 58. sz

Legújabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becserelése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart dákókat és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen. 11—

Véd-
jegy.

**A Zalathnai kénkovand-ipar
részvény-társaság**

**Brassói kén-sav-
és műtrágya-gyára**

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

műtrágyáit

t.c. a gazdaközönség becses figyelmébe. Ajánlatokkal készséggel szolgál a

KÖZPONTI IRODA

**Budapest,
IV. Mária Valéria utca 7.**

93—

Legújabb rendszerű

SZÉNSAVAS-

bor- és sörkímérő-készülékek, fűrdőkészülékek, (föltűnést keltő gyógyszereredményekkel) **hűtő- és jéggyártógépek** és telepek, **szilvízgyártógépek, teljes berendezések** és az összes e szakmába vágó szükségleti cikkek, továbbá **fémárak,** nevezetesen **pincefölszerelési cikkek, staniol palackkupakok** kaphatók jótállás mellett, kitűnő minőségben.

Dr. Wagner és Társai

egyesült gyárak, mint betéti társaság

Budapest, IX., Tinódy-u. 3. Bécs, XVIII.

Tömeggyártás, tehát olcsó árak. — Kedvező fizetési feltételek.

Képes árjegyzék a gyár bármely osztályából ingyen és bérmentve küldetik. **Nagyobb vidéki városokban jártas képviselők kerestetnek.** 62—

A „Lóhere“ védjegyű
THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb

foszforsavtrágya

az összes kalászos, lóhere, takarmány és kapásnövény, kertivetemény alá, valamint rét és legelő, főleg komló és szőlőkre.

Ezen thomassalak hazánkban, a legutóbbi években eszközölt trágyázási kísérletek alkalmával, kizárólag kitűnő eredményt mutatott fel.

Csak a „Lóhere“ védjegyű thomassalak származik a csehországi Thomasművekből.

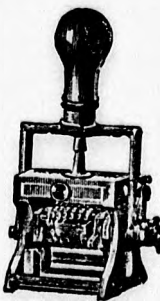
A „Lóhere“ védjegy kezeséget nyújt az áru föltétlen tisztasága, idegen anyagoktól való mentessége és legnagyobb mérvű oldhatósága tekintetében.

Árajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosításokkal készséggel szolgál a Csehországi Thomasművek eladási Irodája,

— Bécs. —

Vezérképviselője Magyarországon:

LÁSZLÓ MARCELL, Budapest, VI. Teréz-körut 22. 93—

Kivatalos

bélyegzőket, pecsényomókat, keletbélyegzőt, számozó gépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az **Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:**

GEDULDIGER HUGÓ vésnök

Budapest, VI. Vaczi-körut 17. sz.

A Bácsmegyei

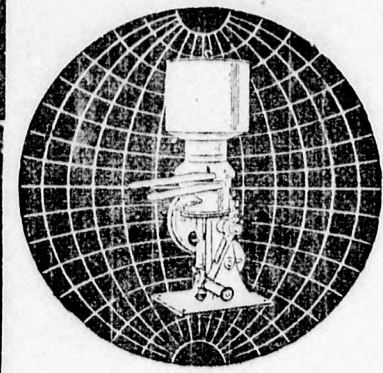
Gazdaszövetség szállítja.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

104—

Fontos a tejgazdaságban a GLOBE SEPARATOR.

Teljes tejszövetkezeti berendezések, kímérő- és turbina hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket **tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz.**

Legelőnyösebben szállít az **Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár**

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI. Jász-utca, 7. sz.

Árjegyzék, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

Vaj kivétel! Friss vaját és túrót évi kötés mellett minden mennyiségben a legmagasabb áron átvesszünk. 58—

Vasuti menetrend.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7, 12 órákor és délután 1.15 órákor.

Zomborból Ujvidékre reggel 2.25 és 6.51 órákor és d. u. 3.51 óra.

Ujvidékről Zomborba reggel 2.45 és 7.55 órákor és d. u. 1.45 órákor.

Zomborból Bajára reggel 7.05 órákor és d. u. 12.57 és 4.05 órákor.

Ujvidékről Tittre reggel 6.37 és d. u. 5.10 órákor.

Tittre Ujvidékre reggel 3.32 és d. u. 1 órákor.

Hegyes-Eketehegyről Palánkára reggel 6.59 és d. u. 7.10 órákor.

Palánkáról Hegyes-Eketehegyre reggel 2.55 és d. u. 2.45 órákor.

Szabadkáról Obecsére reggel 4.40 és d. u. 1.30 órákor.

Obecséről Szabadkára reggel 4.10 és d. u. 1.10 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor, d. u. 2.02, 6.10 (gyors) és 6.25 órákor.

Zomborból Szabadkára reggel 4.40, 8.17, 11.27 és d. u. 8.40 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 4.50, d. u. 1.47 és 6.43 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 7.17, 10.32, és d. u. 7.43 órákor.

Obecséről Ujvidékre reggel 4.40, 9.50 és d. u. 4.25 órákor.

Ujvidékről Obecsére reggel 4.15, 8.55 és d. u. 5 órákor.

Budapestről Szabadkára reggel 7 (gyors) 7.15 és d. u. 2.40 (gyors), 3.10, 10.10 órákor.

Szabadkáról Budapestre reggel 5.05, 10.01 (gyors), 1.56, 6.05 (gyors) és 11.50 órákor. 17—

Szupertoszfátot

STASSFURTI KAINITOT

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24% **kén-savas káli** tartalommal

Stassfurti káli trágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% **kén-savas káli** tartalommal

kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű **műtrágyaféléket,** azonkívül **részgáliczot** (98—99%) elismert

kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

Műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság 105—

Budapest, V., Fürdő-utca 8.